

7. Zelfstandige naamwoorden / Ουσιαστικά

Het zelfstandig naamwoord in het Grieks kent drie geslachten: mannelijk, vrouwelijk, onzijdig. Mannelijk zijn namen van mensen en dieren van mannelijk geslacht. Vrouwelijk zijn namen van mensen en dieren van vrouwelijk geslacht. Mannelijk of vrouwelijk kunnen ook waarneembare of niet waarneembare zaken zijn. Onzijdig zijn vaak namen van voorwerpen maar soms ook namen van personen en dieren.

Het geslacht kan erkend worden door het lidwoord dat vóór het zelfstandig naamwoord staat of door de uitgangen. Bijvoorbeeld mannelijke zelfstandige naamwoorden eindigen op -ς, vrouwelijke meestal op -α, -η, onzijdige meestal op -ι, -ο,.

Verbuiging

Zelfstandige naamwoorden worden meestal verbogen in alle naamvallen en zowel in het enkelvoud als in het meervoud. In het algemeen behouden zij in het meervoud hetzelfde aantal lettergrepen als in het enkelvoud.

Echter zijn er naamwoorden die in het meervoud een extra lettergreep krijgen. Deze zelfstandige naamwoorden heten imperisyllaba “ανισοσύλλαβα”. Het accentteken verschuift meestal niet van de lettergreep waarop het staat bij de 1^e naamval enkelvoud.

Zelfstandige naamwoorden geïmporteerd uit andere talen worden niet verbogen zoals το ταξί, το μετρό, το ρεκόρ e.a..

Op grond van de uitgangen kunnen zelfstandige naamwoorden van elk geslacht in groepen worden verdeeld. Zelfstandige naamwoorden met dezelfde uitgang die tot een bepaalde groep horen worden meestal op dezelfde manier verbogen.

Hieronder volgen de verschillende groepen zelfstandige naamwoorden van elk geslacht. Van iedere groep wordt representatief één zelfstandige naamwoord verbogen.

Andere zelfstandige naamwoorden die onder dezelfde groep vallen, kunnen, zoals hierboven gezegd, op dezelfde manier worden verbogen. Eventuele bijzonderheden met het accentteken en de uitgangen worden aangegeven.

7.1 Mannelijke z.n.

-ας, -ες	ο αγώνας (de (wed)strijd)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	ο αγώνας	οι αγώνες
2 ^e nvl gen	του αγώνα	των αγώνων
3 ^e nvl acc	τον αγώνα	τους αγώνες
4 ^e nvl voc	- αγώνα	- αγώνες

1. Zelfstandige naamwoorden die eindigen op -ας met twee lettergrepen en degene die eindigen op -ίας krijgen het accentteken in de genitivus meervoud op de eerste lettergreep van achteren. Bijvoorbeeld: ο άντρας - των αντρών (de man), ο επιχειρηματίας - των επιχειρηματιών (de ondernemer)
2. Degene die eindigen op -ας met het accentteken op de derde lettergreep van achteren krijgen het accentteken in de genitivus meervoud op de tweede lettergreep van achteren. Bijvoorbeeld: ο γείτονας - των γειτόνων (de buurman)

-ης, -ες	ο μαθητής (de leerling)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	ο μαθητής	οι μαθητές
2 ^e nvl gen	του μαθητή	των μαθητών
3 ^e nvl acc	το μαθητή	τους μαθητές
4 ^e nvl voc	- μαθητή	- μαθητές

Zelfstandige naamwoorden die eindigen op -ης met het accentteken op de tweede lettergreep van achteren krijgen het accentteken bij de genitivus meervoud op de eerste lettergreep van achteren. Bijvoorbeeld: ο ναύτης - των ναυτών (de matroos)

-ος, -οι	ο δρόμος (de weg)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	ο δρόμος	οι δρόμοι
2 ^e nvl gen	του δρόμου	των δρόμων
3 ^e nvl acc	το δρόμο	τους δρόμους
4 ^e nvl voc	- δρόμε	- δρόμοι

1. Eigen namen met het accentteken op de tweede lettergreep vanuit het einde als Αλέκος, Γιώργος, Πέτρος, Σπύρος enz vormen de vocativus enkelvoud met een -ο. Bijvoorbeeld: Αλέκο, Γιώργο, Πέτρο, Σπύρο enz. De eigen naam Παύλος kan zowel een -ε als een -ο hebben: Παύλο, Παύλε.
2. Zelfstandige naamwoorden die eindigen op -ος met drie lettergrepen en het accentteken op de derde lettergreep van achteren krijgen het accentteken in de genitivus enkelvoud en genitivus en accusativus meervoud meestal op de tweede lettergreep van achteren, b.v.: ο άνθρωπος - του ανθρώπου, των ανθρώπων, τους ανθρώπους. Echter, deze regel geldt niet voor woorden met meer dan drie lettergrepen, b.v.: ο ρινόκερος - του ρινόκερου, των ρινόκερων, τους ρινόκερους.

-ας, -άδες (imper.)	ο παπάς (de priester)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	ο παπάς	οι παπάδες
2 ^e nvl gen	του παπά	των παπάδων
3 ^e nvl acc	τον παπά	τους παπάδες
4 ^e nvl voc	- παπά	- παπάδες

Deze zelfstandige naamwoorden krijgen het accentteken in het meervoud op de tweede lettergreep vanuit het einde. **Let op: αέρας - αέρηδες**

-ης, -ηδες (imper.)	ο μανάβης (de groenteboer)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	ο μανάβης	οι μανάβηδες
2 ^e nvl gen	του μανάβη	των μανάβηδων
3 ^e nvl acc	το μανάβη	τους μανάβηδες
4 ^e nvl voc	- μανάβη	- μανάβηδες

Deze groep krijgt het accentteken in het meervoud op de derde lettergreep van achteren.

-ες, -έδες / -ούς, -ούδες (imper.)	ο καφές (de koffie) ο παππούς (de opa)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	ο καφές παππούς	οι καφέδες παππούδες
2 ^e nvl gen	του καφέ παππού	των καφέδων παππούδων
3 ^e nvl acc	τον καφέ παππού	τους καφέδες παππούδες
4 ^e nvl voc	- καφέ παππού	- καφέδες παππούδες

Deze zelfstandige naamwoorden krijgen het accentteken in het meervoud op de tweede lettergreep vanuit het einde.

7.1.1. Mannelijke z. n. met een bijzondere verbuiging

-έας, -εις	ο γονέας (de ouder)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	ο γονέας	οι γονείς
2 ^e nvl gen	του γονέα	των γονέων
3 ^e nvl acc	το γονέα	τους γονείς
4 ^e nvl voc	- γονέα	- γονείς

Let op: ο/η γραμματέας (του γραμματέα (genitivus enkelvoud vrouwelijk: της γραμματέως), το/τη γραμματέα / οι γραμματείς, των γραμματέων, τους/τις γραμματείς)

Er zijn meer mannelijke z.n. die een bijzondere verbuiging kennen zoals:

- ο διδάσκων** (του διδάσκοντος, το διδάσκοντα / οι διδάσκοντες, των διδασκόντων, τους διδάσκοντες)
- ο ιχθύς** (του ιχθύος, τον ιχθύ / οι ιχθύες, των ιχθύων, τους ιχθύς)
- ο μυς** (του μυός, το μυ / οι μύες, των μυών, τους μυς)
- ο νους** (του νου, το νου / (meervoud in geleerde taal) οι νόες, των νόων, τους νόες)
- ο πρέσβης** (του πρέσβευς, τον πρέσβη / οι πρέσβεις, των πρέσβεων, τους πρέσβεις)
- ο πένης** (του πένητος, τον πένητα / οι πένητες, των πενήτων, τους πένητες)
- ο πλους** (του πλου, τον πλου / οι πλόες, των πλώων, τους πλόες)
- ο ρους** (του ρου, το ρου / geen meervoud)

ο/η φυγάς (του φυγάδος/φυγάδα (**genitivus enkelvoud vrouwelijk: της φυγάδος**) το/τη φυγάδα / οι φυγάδες, των φυγάδων, τους/τις φυγάδες)

Let op bij deze mannelijke z.n.:

Enkele mannelijke zelfstandige naamwoorden vormen het meervoud in het onzijdige geslacht. Sommige kennen, naast het reguliere mannelijke meervoud, ook het meervoud in het onzijdige geslacht. Soms is er ook een verschil in betekenis.

Enkele voorbeelden:

- ο πλούτος – τα πλούτη** (geen genitivus meervoud)
- ο σανός - τα σανά** (meervoud zelden gebruikt)

- ο βράχος - οι βράχοι/τα βράχια**
- ο δεσμός - οι δεσμοί/τα δεσμά**
- ο καπνός - οι καπνοί/τα καπνά** (de tabaksplant)
- ο λόγος - οι λόγοι/τα λόγια**
- ο χρόνος - οι χρόνοι/τα χρόνια**

7.2 Vrouwelijke z.n.

-α, -ες	η θάλασσα (de zee)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	η θάλασσα	οι θάλασσες
2 ^e nvl gen	της θάλασσας	των θαλασσών
3 ^e nvl acc	τη θάλασσα	τις θάλασσες
4 ^e nvl voc	- θάλασσα	- θάλασσες

Deze zelfstandige naamwoorden krijgen het accentteken in de genitivus meervoud op de eerste lettergreep vanuit het einde. Bijvoorbeeld: η θάλασσα - των θαλασσών (de zee), η ώρα - των ωρών (het uur), η καρδιά - των καρδιών (het hart). Sommige kennen geen genitivus meervoud of helemaal geen meervoud zoals η δίψα (de dorst), η δουλεία (de slavernij).

-η, -ες	η αδερφή (de zus)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	η αδερφή	οι αδερφές
2 ^e nvl gen	της αδερφής	των αδερφών
3 ^e nvl acc	την αδερφή	τις αδερφές
4 ^e nvl voc	- αδερφή	- αδερφές

Deze zelfstandige naamwoorden krijgen het accentteken in de genitivus meervoud op de eerste lettergreep vanuit het einde. Bijvoorbeeld: η αδερφή - των αδερφών (de zus), η νίκη - των νικών (de overwinning). Van deze groep slechts enkele naamwoorden met het accentteken op de tweede lettergreep vanuit het einde vormen de genitivus meervoud en geen enkele van degene met het accentteken op de derde lettergreep. Bijvoorbeeld: η ζάχαρη - geen genitivus meervoud

-η, -εις archaische verbuiging (πόλη, δύναμη, -ση, -ξη, -ψη)	η θέση (de (zit)plaats)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	η θέση	οι θέσεις
2 ^e nvl gen	της θέσης, θέσεως	των θέσεων
3 ^e nvl acc	τη θέση	τις θέσεις
4 ^e nvl voc	- θέση	- θέσεις

Archaische zelfstandige naamwoorden die eindigen op -η met het accentteken op de derde lettergreep van achteren krijgen het accentteken bij alle naamvallen in het meervoud op de tweede lettergreep van achteren. Bijvoorbeeld: η δύναμη - οι δυνάμεις, των δυνάμεων, τις δυνάμεις, - δυνάμεις (de kracht)

-ος, -οι archaische verbuiging	η οδός (de straat)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	η οδός	οι οδοί
2 ^e nvl gen	της οδού	των οδών
3 ^e nvl acc	την οδό	τις οδούς
4 ^e nvl voc	- οδό (zeldzaam)	- οδοί (zeldzaam)

Archaische zelfstandige naamwoorden die eindigen op -ος met het accentteken op de derde lettergreep van achteren krijgen het accentteken bij de genitivus naamval enkelvoud en de genitivus en accusativus meervoud op de tweede lettergreep vanuit het einde. Bijvoorbeeld: η διάμετρος – της διαμέτρου, των διαμέτρων, τις διαμέτρους (de diameter).

-α, -άδες (imper.)	η γιαγιά (de oma)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	η γιαγιά	οι γιαγιάδες
2 ^e nvl gen	της γιαγιάς	των γιαγιάδων
3 ^e nvl acc	τη γιαγιά	τις γιαγιάδες
4 ^e nvl voc	- γιαγιά	- γιαγιάδες

Deze zelfstandige naamwoorden krijgen het accentteken in het meervoud op de tweede lettergreep vanuit het einde.

-ού, -ούδες (imper.)	η αλεπού (de vos)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	η αλεπού	οι αλεπούδες
2 ^e nvl gen	της αλεπούς	των αλεπούδων
3 ^e nvl acc	την αλεπού	τις αλεπούδες
4 ^e nvl voc	- αλεπού	- αλεπούδες

Deze zelfstandige naamwoorden krijgen het accentteken in het meervoud op de tweede lettergreep vanuit het einde.

-ω	η Φρόσω (eigen naam)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	η Φρόσω	-
2 ^e nvl gen	της Φρόσως	-
3 ^e nvl acc	τη Φρόσω	-
4 ^e nvl voc	- Φρόσω	-

Let op bij deze vrouwelijke z.n.:

η νιότη - τα νιάτα (meervoud in het onzijdige geslacht)

η δεσποινίς/η δεσποινίδα (της δεσποινίδος, τη δεσποινίδα – οι δεσποινίδες, των δεσποινίδων, τις δεσποινίδες)

7.3 Onzijdige z.n.

-ο, -α	το βιβλίο (het boek)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	το βιβλίο	τα βιβλία
2 ^e nvl gen	του βιβλίου	των βιβλίων
3 ^e nvl acc	το βιβλίο	τα βιβλία
4 ^e nvl voc	- βιβλίο	- βιβλία

-ι, -ια	το παιδί (het kind)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	το παιδί	τα παιδιά
2 ^e nvl gen	του παιδιού	των παιδιών
3 ^e nvl acc	το παιδί	τα παιδιά
4 ^e nvl voc	- παιδί	- παιδιά

Alle onzijdige zelfstandige naamwoorden die eindigen op de klank ie worden geschreven met -ι. Echter, sommige worden met een -υ geschreven: **βράδυ, δάκρυ, δίχτυ, δόρυ, οξύ** en **στάχυ**. **Let op:** βράδυ wordt toch met een -ι geschreven bij de genitivus enkelvoud en bij alle naamvallen in het meervoud: βραδιού, βράδια enz. De onzijdige z.n. **δόρυ** en **οξύ** volgen een bijzondere verbuiging zoals hieronder verder te zien is.

-ος, -η	το κράτος (de staat)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	το κράτος	τα κράτη
2 ^e nvl gen	του κράτους	των κρατών
3 ^e nvl acc	το κράτος	τα κράτη
4 ^e nvl voc	- κράτος	- κράτη

Deze zelfstandige naamwoorden krijgen het accentteken in de genitivus meervoud op de eerste lettergreep vanuit het einde.

-μα, -ματα (imper.)	το γράμμα (1.de letter 2.de brief)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	το γράμμα	τα γράμματα
2 ^e nvl gen	του γράμματος	των γραμμάτων
3 ^e nvl acc	το γράμμα	τα γράμματα
4 ^e nvl voc	- γράμμα	- γράμματα

Deze groep krijgt een extra lettergreep bij de genitivus naamval enkelvoud en bij alle naamvallen in het meervoud. Het accentteken bij de genitivus meervoud valt op de tweede lettergreep van achteren.

-σιμο (-ξίμο, -ψίμο) -σίματα (imper.)	το βάψιμο (het verven)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	το βάψιμο	τα βαψίματα
2 ^e nvl gen	του βαψίματος	των βαψιμάτων
3 ^e nvl acc	το βάψιμο	τα βαψίματα
4 ^e nvl voc	- βάψιμο	- βαψίματα

Deze groep krijgt een extra lettergreep bij de genitivus enkelvoud en bij alle naamvallen in het meervoud. Het accentteken bij de genitivus meervoud valt op de tweede lettergreep van achteren.

-ας, -ατα -ος, -ότα -ως, -ώτα (imper.)	κρέας (het vlees), τέρας (het monster) γεγονός (het feit) καθεστώς (het regime), φως (het licht)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	το κρέας γεγονός φως	τα κρέατα γεγονότα φώτα
2 ^e nvl gen	του κρέατος γεγονότος φωτός	των κρεάτων γεγονότων φώτων
3 ^e nvl acc	το κρέας γεγονός φως	τα κρέατα γεγονότα φώτα
4 ^e nvl voc	- κρέας γεγονός φως	- κρέατα γεγονότα φώτα

Deze zelfstandige naamwoorden krijgen een extra lettergreep bij de genitivus enkelvoud en bij alle naamvallen in het meervoud.

7.3.1 Onzijdige z. n. met een bijzondere verbuiging

-ον, -οντα -αν, -αντα -εν, -εντα	καθήκον (de plicht) σύμπαν (het heelal) φωνήεν (de klinker)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	το καθήκον	τα καθήκοντα
2 ^e nvl gen	του καθήκοντος	των καθηκόντων
3 ^e nvl acc	το καθήκον	τα καθήκοντα
4 ^e nvl voc	- καθήκον	- καθήκοντα

Deze groep krijgt een extra lettergreep bij de genitivus enkelvoud en bij alle naamvallen in het meervoud. Het accentteken bij de genitivus meervoud valt op de tweede lettergreep van achteren.

το οξύ, το δόρυ	το οξύ (het zuur), το δόρυ (de speer)	
Naamval	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e nvl nom	το οξύ δόρυ	τα οξέα δόρατα
2 ^e nvl gen	του οξέως δόρατος	των οξέων δοράτων
3 ^e nvl acc	το οξύ δόρυ	τα οξέα δόρατα
4 ^e nvl voc	- οξύ δόρυ	- οξέα δόρατα

Let ook op bij de verbuiging van onderstaande onzijdige z. n.:

το ήπαρ (του ήπατος, το ήπαρ / τα ήπατα, των ηπάτων, τα ήπατα)

το μηδέν (του μηδενός, το μηδέν / geen meervoud, maar in sommige gevallen kan het meervoud τα μηδενικά gebruikt worden van het woord το μηδενικό)

το πυρ (του πυρός, το πυρ / τα πυρά, των πυρών, τα πυρά)